

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

انجنیر سید عبدالقادر
اول جولای ۲۰۱۱

د لیبیا د پاڅون رهبري څنگه پردو په لاس کي ونيول!

دوهمه برخه :

۲ - د لیبیا پر مستقل هیواد باندي د امریکا او ناتو پوځي يرغل او د لیبیا د هیواد اوسني سياسي ، جنگي کرکچن حالت او نړیوال غبرگونونه :

مخکي تردې چی ددې لیکنې پر دوهمه برخه باندي لږ څه کتنه وکړو ، ښه به داوي چی پر لیبیا باندي د غربي نړي دیرغل هغه اصلي مخي چی دلیري څخه ښکاري په لاندي څو کرښو کي په لنډ ډول رامیدان ته کړو :

۱- غربي نړي په داسي حال کي غواړی چی د لیبیا د تیلو او گازو واک په لاس کي ونیسي، چی د لیبیا تیل د کیفیت له مخي دنړي د لومړي درجي تیلو څخه شمیرل سوي ، او د گازو دشتون اندازه یي د افریقا یی هیوادونو په قطار کي لومړي مقام لري.

۲- په عربي نړي کښی د اسرائیلو دکتو دساتلو له پاره دمصدر پخواني رژیم په څیر دیوه بل نوي قوي دولت را منځ ته کول.

۳ - غربي نړي غواړي چی د لیبیا اقتصادي خپلواکي دنړیوال بانک وانحصار ته انتقال کړي ، دا ځکه چی قذافي دنړیوال بانک شومي مخي د لیبیا د اقتصاد څخه لنډي کړي وي ، اود تیلو خرڅلویي هم په ډالر نه بلکه د لیبیا په پیسو (دینار) باندي سرته رساوه.

۴ - د افریقایي اتحادیي د اقتصادي لومړنیو تحکیمي مخو (هدفونو) دمنځه وړل دي ، هغه داچی په تیر کال کي افریقایي اتحادیي ته د لیبیا دمشر په وړاندیز دیوي گډي پیسي (بانک نوټ) رامنځ ته کول دي ، چی د افریقایي اتحادیي له خواه هم دا وړاندیز قبول سوي وو . او هم ددې وڅنگ ته دیوه اقتصادي مشترک بازار رامنځ ته کول هم ددوي په نوو خبرو کي شامل وه . چی دا هم دغربي نړي داستعماري مخو خلاف یو عمل وو . د لیبیا دمشر ټولي دا هلي ځلي کیدلایسوي چی په نیژدي راتلونکي کي ټوله افریقایي هیوادونه د امریکا او نوري غربي نړي داستعماري منگولو څخه خلاص کړیوي . ځکه نو غربي نړي ته داسي کړني دتحمیل وړنه وي . نو ددیوه وخته یي انتظار ایستي چی څه وخت به په یوه او بله بهانه باندي وکړایسي چی د لیبیا پر هیواد باندي يرغل وکړي

غربي نړي د يرغل په لومړنيو هفتو کې بيله دې چې امنيت ته پام واره وي ، ژر يې بنغازي په ښار کې يو بل مرکزي بانک دانتقالي شورا د رهبري په زريعه جوړ کړ . داځکه چې دنړيوال بانک په لاسونو کې بايد دليبيا اقتصاد ورکړي . او هم ددې وځنگ ته انتقالي شورا رهبري د قطر سره دتيلو نوي قرارداد هم لاس ليک کړ . داسې معلومېږي چې داتيل به د قطر دلاري غربي نړي ته لاس پر لاس سي . په داسې حال کې چې دا دواړي کړني (نوي مرکزي بانک ، دتيلو قرارداد) هيڅ نوع حقوقي مشروعيت نه سي پيدا کولاي . تر څو يو مرکزي دولت دا پرو توکولونه لاس ليک کړي نه وي . بايد وويل سي چې امريکا او ناټو هروخت په ځانگړي توگه دپخواني شوروي اتحاد تر نړنگېدو وروسته دخپل يرغل په وخت کې دخپلو ناپاکو مخو له پاره دافغانستان او عراق په څير هره غېږي حقوقي کړنه حقوقي بللي او هره غېږي مشروع کړنه يې مشروع بللي ده . اوس به دليکني اصلي برخي ته راشو .

که پر ليبيا باندي دامريکا او ناټو پوځي يرغل ته لږ څه کتنه کوو، نوسم دلاسه دليبيا داوسني کړکيچن حالت په اړوند داسې سوال راپيدا کېږي ، چې ولي دليبيا پاڅون کونکو ترڅو ورځو وروسته دعربي نړي دنورو پاڅونو نو څخه ليري او ژر د خشونت لاره غوره کړل ، او پر دولتي پوځي انبارونو باندي يې حمله شروع ، او يو شمير سلاحو په خپل لاس کې ونيولي ، او دعربي نړي څخه يې دپوځي کومک غوښتنه وکړه ؟ ددې سوال په ځواب کې بايد ووايو چې پر ليبيا باندي دامريکا او ناټو پوځي يرغل ټولو نړيوالو ته هرڅه په گوته کړل . داځکه چې ددوي دوحشت څخه ډک دا پوځي يرغل دملگرو ملتونو دامنيت شورا د دمارچ د(۱۷) مي نيټي د (۱۹۷۳) پرېکړه ليک څخه په ښکاره سر لغزونه دخپلو ناپاکو مخو له پاره تر سره سوي دي . او وروسته معلومه سول چې د پاڅون د لومړي ورځو څخه دپاڅون رهبري په غير مستقيم ډول د امريکا او غربي نړي په لاسونو کې نيول سوي وه ، ځکه نو دا پاڅون کونکي دخشونت پر لاره رهبري کيدل . چې دپيرژري د دولتي قواوو سره يې عملاً مسلحانه جگړه شروع او دليبيا دهيواد دوهم ستراتيژيک او نفتي ښار (بنغازي) په خپل کنترول کې راوست . او دولت هم ددوي ددې غير قانوني عمل په وړاندي سخت غبرگون ښکاره کړ چې دليبيا ددولت دا غبرگون دامريکا او غربي نړي تر سختو انتقادونو لاندې راغي . چې وروسته دليبيا مشر(قذافي) خپله امريکا او غربي نړي ته دخپلي تلويزيوني شبکې له لاري وويل : چې که ستاسو په هيوادونو کې يې يو شمير کسان پر پوځي انبارونو باندي حمله وکړي ، تاسو به په وړاندي څه وکړي ؟ ولي غربي نړي ددې سوال په وړاندي خاموشه پاته سوله . او دليبيا ددولت پر ضد يې ديموکراسي تر نامه لاندې دمخالفيو پلوي په ښکاره ډول شروع کړل . او ددولت مخالفينو د (بنغازي) د ښار په نيولو سره سم دلاسه (۳۱) کسيزه انتقالي شورا جوړه کړل ، چې ددې شورا اصلي رهبري کونکي کسان عبارت دي د (مصطفي عبدالجليل ، عبدالفتاح يونس او محمود جبرئيل) څخه ، چې مصطفي جليل يې درئيس په حيث اعلان کړي چې دقذافي ددولت مخکني دعدليي وزير ، او فتاح يونس يې هم داخله وزير وو . او محمود جبرئيل په امريکا کېني نيژدې ددو لسيزو راهيسې په يوه پوهنتون کېني دا ستاد په حيث دنده مخ ته بيايي او هلته ژوند کوي . دځينو رسنيو له مخي ويل کېږي چې ددوي تر لاس لاندې دښارونو خلک دانتقالي شورا يوازي د (۱۱) کسانو سره بلديت لري او نور هيڅ نه پيژني . غربي نړي هم دخپلي مخکني جوړي کړي ، سناريو سره سم لومړي داشورا دفرانسي ددولت له خواه په رسميت وپيژندل سول او وروسته بيا ايټاليا او په وروستيو اونيوکي هسپانيا ،کانادا ، پاناما ، او دالمان دولت هم په رسميت وپيژندله .

امريکا تر اوسه پوري د نړي وولسونوته دفریب له پاره دا انتقالي شورا په رسميت نه ده پيژندلي ولي دا شوراي يې دليبيا دولس له پاره يوه قانونمنده بللي ده چې دا ټکي دامريکا خارجه وزيري (هيلري کلينټن) دتماس په جلسه کې

چی د جون پر اتمه په ابو ظبي کي دایره سوي وه ، په صراحت سره بیان کړل . باید په لنډ ډول سره ووايو چی دلیبیا دولت په وړاندي د مسلح مخالفینو سره دامریکایي او یو شمیر غربی هیوادونو لیدني او کنتي حتا د ملگرو ملتونو ۱۹۷۳ پریکړه لیک تر مخه هم شروع سوي وي . چی دلیبیا دولت له خواه تر سختو انتقادونو لاندې نیول کیدلي . وروسته بنکاره سول چی دا ټوله لیدني او کنتي دیوي خاصی سناریو له مخي مخ ته تللي چی هد ف یی دلیبیا دولت را پرځول وه .

ځکه نو دامریکا تر رهبري لاندې غربی نري دلیبیا د دولت پر ضد خپل پراخ دواقیتونو څخه لیري تبلیغات دخپلو ناپاکو مخو له پاره شروع کړل ، او داسي یی ویل : چی دلیبیا حاکمیت د بنغازي او میصراني په بنارونو کښي پراخ بشري جنایات تر سره کړي او هم یی خپلو سربازانو ته داسي (تابلیتونه) ورکړي دي چی دهغو په خوړلو سره پر مخالفینو باندي جنسي تیري تر سره کړي . دیرغل په لومړنیو ورځو کي دنړیوالو بشري حقوقو مختلیفو موسسو استازو دبنغازي او میصراني بنارونو ته سفرونه وکړل ، او هر څه یی دنیزدي ولیدل او وروسته یی دنړي په میدیاووکي ولیکل چی دغربي نري دادواړه اتهامه غلط او دواقیعت څخه لیري وه . امریکا او غربی نري ددغسي بی ځایه اتهامونوله لاري وکرایسوي چی خپل ولسونه ودی ته اړ باسي چی واکمنان یی باید په اصطلاح دخلکو دنجات او دموکراسي له پاره دلیبیا پرمستقل هیواد باندي پوځي یرغل وکړي . څو خلکو ته نجات ورکړي . او په دې اړوند دامنیت شورا د (امریکا ، فرانسه ، انگلیستان ، لبنان) په وړاندیز دمارچ پر ۱۷ مه نیټه (۱۹۷۳) یم پریکړه لیک دلسو موافقو او ۵ ممتنع رایو باندي تصویب کړ . چی په دې پریکړه لیک کي یوازي دلیبیا ددولت دهغه فضایی حریم بندول شامل دي چی دلیبیا دولت ونه کرایسي پر مخالفینو باندي هوایي بمبارد وکړي . هند د چین ، روسیې ، المان او برازیل وڅنگ ته په ممتنع رایو کي شامل وو ، او تر جلسي وروسته دهند نماینده دژورنالستانو په منځ کي وویل : چی مور دامنیت دشورا څخه وغوښتل : چی باید دڅارني یو هیئت دبنغازي او میصراني بنارونو ته ولیږو چی معلومه سی دا ستاسو ادعاوي واقیعت لري او که یوه تبلیغاتي بڼه ده ولي دامنیت شورا زمور خبرو ته غور ونه نیوه او رایه اخیستنه یی پر وکړل ، ځکه نو مور هم ممتنع رایه ورکړل . او هم دارنگه دمارچ په لومړیو ورځو کي دوینزویلا جمهور رئیس (هوگو چاوز) وړاندیز وکړ چی په لیبیا کي داوسني کرکیچ دخل له پاره د افریقایي اتحادیې ، ونزویلا داستازي په گډون ، دامریکا دپخواني جمهور رئیس (کارتر) ، ملگرو ملتونو سره په گډه یو کمیسیون جوړ او دسیاسي حل له پاره دې کار وکړي او زیاته کړي وه چی (جیمز کارتر) پخواه دوزویلا دسیاسي کرکیچ په سیاسي حل کي هم ډیر ستر رول ولوبا وه . دامریکا تر یرغل وروسته بیا (داپریل ۱۸ نیټه) دایران جمهور رئیس د ونزویلا (هوگو چاوز) څخه تلیفوني غوښتنه وکړله چی دلیبیا دحالاتو دسمون له پاره مینځ گریټوب کمیسیون له پاره بیرته دسره خپل کار شروع کړي . ولي امریکا او غربی نري ددوي وړاندیزونو ته هیڅ ډول توجه ونه کړل . په داسي حال کي چی دافریقا یی هیوادونو داتحادیې سازمان په لیبیا کي دحالاتو دسمون له پاره خپل وړاندیز دیوه دري گوني هیئت په لاس چی د (مالي ، موریتاني ، کونگو) دهیوادونو استازي پکښي شامل وو ولیبیا ته ولیري . چی دهیئت سره د لیبیا ددولتي چارواکو دلیدو وروسته دولت مخالفینو هم ورسره ملاقات وکړ . په داسي حال کي چی فدافي دافریقایي اتحادیې وړاندیز قبول ، ولي مخالفینو یی بیا دا وړاندیز ته درد ځواب ووايه . په لنډ ډول په وړاندیز کي دغه ټکي (بشري گومکونو لیرنه ، دجنگ دریدنه ، داننقالي دوري له پاره دخبرو پیلیدل) شامل وه . روسیې او چین هم په مسلسل ډول په لیبیا کي دسیاسي حل له پاره رغونه پورته کړي دي . ولي ټولو سیاسي هلو ځلو پر امریکا ، ناټو ، انتقالی شورا باندي کوم تاثیر ونه بښدي ، په داسي حال کي چی دمی په وروستیو ورځو کي دجنوبي افریقا جمهور رئیس

يو ځل بيا دليبيا دولت او داپوزسيون دمشرانو سره دسياسي حل په اړوند خبري وکړي ولي کومه مثبتېه نتیجه يې تر لاسه نه کړه ، او په هغه ورځ دليبيا څخه دجنوبي افريقا دجمهور رئيس تر پرواز وروسته سم دلاسه ناټو دليبيا مرکز طرفاليس تر سختو بمباردونو لاندې ونيوي . ځکه نو دامريکا او ناټو دمباردونو دلومري ورځې څخه داسي معلومه سول ، چې ددوي اصلي هدف نه د ملکي خلگو دفاع او نه ددموکراسي منځ ته راوستل بلکه ديوه گوداگي رژيم منځ ته راوړل دي ، چې ديوه طرفه دليبيا دملت تيل او گاز ددوي په اختيار کي کښيږدي او دبله طرفه په منطقه کي ددوي دستراژيو دپولیکوونکو په قطار کي ودريري . ځکه نو دناتو چارواکوهر وخت خپل تر منځ په مختلفو غونډوکي پردي ټينگار کړي دي ، چې په ليبيا کي مور تر هغه وخته بمبارد کوو چې ضرورت وي . البته دا ضرورت ددوي په آند تر هغه وخت ادامه پيدا کوي ، څو چې دليبيا اوسني حاکميت را چپه او پر ځاي يې ددموکراسي تر نامه لاندې خپل گوداگي رژيم ځاي پر ځاي کيږي . ځکه نو پر (۱-۶ - ۱۱.۲) نيټه دناتو منشي په خپله غونډه کي وويل (کناره گيري قذافي از پست رهبري دير يا زود عملي خواهد شد مسله اين نيست که آيا قذافي کناره گيري ميکند وياخير بلکه بحث زمان آن است اين امر ممکن است طول بکشد يا فردا رخ دهد .داهم دبادولو ورخبره ده چې دلومري ځل له پاره دفرانسي دبهرنيو چارو وزير آلن ژوپه دجون پر ۱۶ دالجزيري دتلويزيوني شبکي سره په مره که اعتراف وکړ چې دامنيت دشورا په ۱۹۷۳ يم پريکړه ليک کي دقذافي دحاکميت چپه کول نسته ، ولي داروپا او عربي اتحاديې غواړي چې قذافي بايد ليري سي . که دپورتنيو چارواکو(دناټو دمنشي ، دفرانسي دبهرنيو چارو دوزير) څرگندونو ته لږ څه دانصاف په تله کي وگورو ، دورايه معلوميري چې څونه دسالم تعقل او دنزيوالو قبول سووقوانيڼو څخه ليري او د تکبر څخه ډکي څرگندوني دي . واقعيت خو دادي که په نري کي دملگرو ملتونو سالمه اداره موجوده واي نه به داسي يرغلونه او نه به داسي څرگندوني شتون درلودلای .

داهم دپاده ولو ور خبره ده ، چې ليبيا باندي دامريکا تر رهبري لاندې دناتو پوځي يرغل که ديوه طرفه ددي ځواک دواکمنانو په لاس کي هيڅ ډول توجيهي سندشتون نه لري ولي دبله طرفه دملگرو ملتونو دامنيت دشورا څخه هم هيڅ ډول داسي پريکړه په لاس کي نه لري .چې هغه دې ددوي ودغه بشري او اقتصادي جناياتو ډک يرغل ته لږ تر لږه يوه قانوني بڼه ورکړي . ځکه نو دنري مختلفو چارواکو ددوي دا عمل په کلکه غندلي دي .

چې په دې هکله دروسيي صدراعظم (ولاديمير پوتين) ددوشنبه په ورځ دمارچ پر ۲۱ تمه نيټه (ديرغل دريمه ورځ) ديوي فابريکي دکارگرانو په منځ کي دنورو خبرو وڅنگ ته دليبيا داوسني کرکيچ په هکله يې داسي وويل: سياست امريکا مداخله در منازعات در کشور های ديگر به تمايل پايدار مبدل ميگردند ، نه وجدان وجود دارد ونه منطق . او هم داسي مخ ته ولاړي: در دوران زمامداری بيل کلينتون بيلگراد ودر زمامداری بوش افغانستان وعراق را بمباردمان نمودند . وحالا نوبت ليبيا به بهانه دفاع از مردم ملکي رسیده است منطق وجدان کجا است ؟ هيچکدام آنها وجود ندارد . او هم دارنگه دامريکا دا پوځي يرغل يې دقرون وسطايي دصليبي جنگونو سره مشابه کړ . ولي دناتو چارواکو د(ولاديمير پوتين) ددغو سختو څرگندونو په وړاندي يوازي وويل ، چې مور نه غواړو دپوتين څرگندوني تفسير کړو .

او هم دارنگه دبوليوې جمهور رئيس (اوو مورالس) په ليبيا کي دامريکا تر رهبري لاندې جنکي عمليات انتقاد کړل ، او سخته ناخوښي يې ښکاره کړل اوداسي يې وويل : چې دصلح دنوبل دجايزي ورونکي ديو تجاوز کاره گروپ مشري پر غاړه لري . او ددې وڅنگ ته دروسيي ددموکرات ليبرال گوند مشر (ولاديمير ژيرينو فسکي) دنوبل دجايزي کميټي ته وړانديز کړي دي . چې اوباما دنوبل دجايزي څخه محرومه کړي .دامريکا او

ناتويي يرغل دليبييا پر مستقل هيواد باندي افريقياتي اتحاديه ، چين ، هند ، وينزويلا ، او دنري يو ډير شمير هيوادونه يي سخت متاثره کړي دي . هغه داچي په دي يرغل کي دالعربيه دويب پاني په حواله دليبييا دهيواددډيرو پوځي تا سبساتو تر څنگ مسکوني سيمي هم تر بمبارد لاندي راغلي دي .چي دليبييا ددولت دمسولينو له خواه خو ځله دنريوالو ژورنالستانو پام دملکي خلکو تلفاتو او اقتصادي ورانيو ته ور اړولي او ژورنالستانو ته يي دنيزدي هر څه ور بشکاره کړي دي .بايد ووايو چي دافغانستان او عراق په څير دامريکا ددي دوحشت څخه ډک تيري په پايله کي چي کومي بشري وژني او مسکوني خرابي رامنځ ته کيږي،يرغلي حاکميتونو کوبښ کړي او کوي يي چي ددي وحشت ريښتيني رپوتونه او انځورونه دميدياو وڅخه پټ اويا په کمه کچه او هم ناوخته ميدياو وته راوباسي . ځکه نو دليبييا دتلويزيون نريوالي خپروني هم ډير ژر داروپا څخه قطع کړلي ، داځکه چي دليبييا ملي تلويزيون هره ورځ دجنگ دميدان انځورونه او د جنگ په وړاندي دولس څرگندوني خپروي . دځينو رپوتونو څخه داسي معلوميري ، چي دليبييا يرغل سوي ولس يي د يوه ستربشري او اقتصادي ناورين سره مخامخ کړي دي .داځکه چي يوازي دمارچ ۳۱ مي نيټي څخه بيا د مي دمياشتي تر ۱۴ مي نيټي پوري (۶۵۲۵) پروازونه دليبييا پر فضايي حريم باندي تر سره سوي ، چي دهغه جملې څخه يي (۲۵۵۶) رزمي پروازونه دي . دکرونز توغنديو شميرنه نه ده په ډاگه سوي چي پر ليبييا باندي په کوم شمير اورول سوي دي . او هم دارنگه ناتو شل جنگي کبنتي دمديتراني په بحيره کي دخارني له پاره ځاي پر ځاي کړي دي ، چي دليبييا دولت ته د تسليحاتي کومکونو مخه ونيسي . او هم دمي پر ۶ مه نيټه دناتو چارواکو په ډاگه کړل چي مور دقذافي درژيم (۱۸).. پو ځي تسليحاتي (تاسيسات ، انبارونه) له منځه وړي دي . ولي دملکي تلفاتو، مسکوني او ملکي موسساتو دمنځه وړلو او وړانولو رپوتونه د يرغل دلومري ورځي څخه يرغلي حاکميتونو هڅه کړي ده چي دجمعي رسنيو څخه پټ وساتل سي په داسي حال کي چي دعربي نري تر پاڅونو دمخه دالجزيري تلويزوني شبکي په نري کي د ريښتيني رپوتونو په ژر اخستلو او خپرولو کي ځانگړي مقام درلودي ، متاسفانه چي دعربي نري دپاڅونو په شروع کي دقطر دحاکم له خواه څخه ديوه خبر تيا (هوشدار) تر ورکولو وروسته الجزيري تلويزوني شبکي خپله پخواني لاره خوشي او دعربي نري دخوښي سره سم لاره يي خپله کړه ، چي ډير ژر دامريکا د بهرنيو چارو دوزيري (هيلري کلنټن) له خواه ددوي دا تک لاره وساتل سول . او په دي وروستيو کي د جون په لومړي نيټه دليبييا د دولت ويا ندوي (موسي ابراهيم) د «ريا نووستي»/ په حواله ادعا کړي ده چي دناتو بمباردونو دمارچ ۱۹ مي څخه بيا دمي تر ۲۶ مي نيټي پوري (۷۱۸) ملکي کسان په شهادت رسولي او ۴۰۷۰ ملکي وگړي يي زخميان کړي چي ۴۳۳ زخميانو صحي حالت بڼه نه دي .

دليکني په وروستي برخه کي بايد وويل سي چي دامريکا او ناتو چارواکو ډيرغل نه مخکي داسي فکر کاوه چي دقذافي حاکميت به په ۴۸ ساعتو کي را چپه کړي . ولي وروسته دامريکا او ناتو مستکيري قواوي د قذافي تر رهيري لاندي نه يوازي دمسلمو قواوو بلکه دولسي قبيلو دسختو مقاومتونو سره هم مخامخ سولي . وروسته داسي معلومه سوله چي دناتو چارواکو خپله کاميابي د قذافي دمنځه تلو کي وليدل ، ځکه نو نيژدي ددومياشتو راپه دي خواه يي په مختلفو وختونو کي دقذافي پر استوگنځي باندي بمبونه غورځولي دي . چي دمي دمياشتي په لومړي نيټه ناتو دشپي له خواه په يوه بمبارد کي دقذافي يوځوان زوي چي په المان کي محصل وو، ددروو لمسيانو ، ځيني نورو دوستانو او هم يو شمير گاونډيانو سره يي په شهادت ورسول ، قذافي او ميرمن يي ددي بمبارد څخه روغ رمت ووتل . داسي بما ردونه دده پر استوگن ځايونو باندي څو ځله دناتو له خواه سرته رسيدلي دي . چي په پايله کي دروسيي صدراعظم هم سخت غبرگون بشکاره کړي او ويلي دي چي وهيڅ دولتي مشرانو ته دهيڅ نورو دولتي

مشرانوله خواه څخه داسي اجازه نه ده ورکړل سوي ، چی دلیبیا مشر(قذافي) دي دمنځه یوسي . او هم دارنگه دجنوبي افریقا جمهور رئیس (جیکوب زوما) د (ریا نویستی) په حواله دجون په (۱۳) مه اعلان یې وکړي چی دشمالی اتلا نتيک پیمان د لیبیا ه هکله د امنیت دشورا پریکړه لیک نقض کوي . او په دی هکله داسي واي: ناتو برای دستیابی به اهداف خود از قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد سوء استفاده می کند. زوما تاکید کرد: "ما مخالف تعابیر غلط از محتوای مثبت قطعنامه ۱۹۷۳ هستیم. به اعتقاد ما، قطعنامه مذکور برای سرنگونی رژیم (قذافي)، قتل رجال سیاسی و اشغال (خاک لیبی) توسط نظامیان خارجی تحریف شده است". او هم دارنگه دجون پر (۲۶) نیټه دلیبیا ددولت ویاندوي موسی ابراهیم دلیبیا دمشر (قذافي) دراتلونکي په هکله داسي وویل : که تنها یک همه پرسی درباره آینده و سرنوشت معمر قذافي در قدرت تصمیم گیری خواهد کرد و تا آن زمان رهبر طرابلس نه قدرت را ترک می کند و نه کشور را. مقامات طرابلس پیشنهاد کرده اند که بر سر بود و نبود معمر قذافي در قدرت یک همه پرسی در کشور برگزار شود. ولي امریکا ، غربي نړي او انتقالي شورا بيا هم دلیبیا ددولت داڅرگندونو ته کوم داهمیت په سترگه ورته ونه کتل بيا يي هم وځپلو يرغلي عملیاتو ته ادامه ورکړي ده . دلیبیا پرهیواد باندي دبی شمیره بمبونو او راکیتونو اوره ول ددی سبب سول چی ډیر ژر ددی جنگ د لوي سالار (امریکا) داقتصادي توانايي څخه ووزي ، او دا د مسؤلیت او اقتصادي لگښتونو څخه ډک باردمارچ پر ۳۱ مه (دجنگ په ۱۳ مه ورځ) دناتو پر اوږو باندي واچوي . ځکه دیوه جنگي پرواز مصرف (دوه میلیونه ډالره) او دیوه کرونز توغوندي قیمت (یو نیم میلیون ډالره) ویل سوي دي . ځکه نو دامریکا وران اقتصاد اوباما ته دا اجازه ورنه کړه چی دخلگو دمالیو په پیسو د ي داسي یو نوي پوځي يرغل یوازي دامریکا له خواه تمويل سي ، چی هغه دي امریکا دسیاسي پلوه په نړي کي نوره هم دانزو او مفیسي و خواه ته ورپوري وهي . نور بیا

اخځ : ریانوستي ویب پاڼه.

rfi : ویب پاڼه .

دمحیط برنامه :

تمت بالخیر